

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/23/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1117224091
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Valéria Kleinová, st.
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:1117224091.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Valérie Kleinovej, st. a členov senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej v spore žalobcu: W. N., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XXX, zast. advokátom JUDr. Petrom Vačokom, so sídlom Vazovova 9/A, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti SR, so sídlom Račianska 71, IČO: 00 166 073, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu a odvolaní žalovanej proti rozsudku Mestského súdu Bratislava IV č. k. B1-9C/58/2017-220 zo dňa 30. októbra 2024 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej a zamietajúcej časti **p o t v r d z u j e .**

Žiadnej zo sporových strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody v podobe trov obhajoby vo výške 2.573,23 € a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 €, všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 88,98 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Vychádzal zo skutkového vymedzenia žaloby žalobcom, domáhajúcim sa od žalovanej zaplataenia náhrady škody 3.131,87 € a náhrady nemajetkovej ujmy 50.000 €, tým, že dňa 12.11.2014 mu bolo na základe uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Novom meste nad Váhom, odbor kriminálnej polície ČVS: ORP-399/VYS-NM-2014, vznesené obvinenie za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona (ďalej aj „Tr. zák.“). Zároveň bol v predmetnej veci vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 0Tp/63/14 z 14.11.2014 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Tr. zák. s tým, že väzba začala plynúť od 12.11.2014. Dňa 04.12.2014 rozhodol na základe uznesenia vydaného v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 736/14-3304-17 prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom o sťažnosti tak, že ju zamietol ako nedôvodnú. Dňa 10.12.2014 Krajský súd v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 0Tp/63/2014 uznesenie o vzatí do väzby zrušil, avšak rozhodol o jeho vzatí do väzby z dôvodu v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Tr. zák. Dňa 21.1.2015 bola voči žalobcovi podaná obžaloba, o ktorej súd rozhodol na hlavnom pojednávaní dňa 19.6.2015 rozsudkom sp. zn. 1T/8/2015 tak, že žalobca bol oslobodený spod obžaloby, nakoľko nebolo preukázané, že sa skutok stal. Na základe oslobodzujúceho rozsudku okresný súd dňa 19.6.2015 vydal príkaz na okamžité prepustenie z väzby na slobodu. Za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda, v danom prípade považoval uznesenie o vznesení obvinenia. K náhrade škody predložil vyčíslenie trov obhajoby a potvrdenie o vklade na účet K.. C. N. na preukázanie úhrady trov obhajoby. K náhrade

nemajetkovej ujmy uviedol, že bol vzatý do väzby, v ktorej strávil obdobie viac než sedem mesiacov. Uviedol, že od jeho zadržania až doposiaľ trpí stále vážnymi psychickými problémami, v dôsledku čoho navštevuje psychiatrickú ambulanciu K.. I. Q., pričom jeho stav je diagnostikovaný ako zmiešaná úzkostne-depresívna porucha, o čom predložil lekárske nálezy z 8.10.2015, 9.11.2015 a 3.5.2016. Uviedol, že sa obrátil so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na Ministerstvo spravodlivosti SR, avšak jeho žiadosť bola posúdená ako nedôvodná. K žalobe pripojil uznesenie o vznesení obvinenia z 12.11.2014, uznesenie o vzatí do väzby z 14.11.2014, uznesenie Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom z 04.12.2014, uznesenie Krajského súdu Trenčín z 10.12.2014, obžalobu z 21.1.2015, Trestný rozkaz z 29.1.2015, rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 19.6.2015, Príkaz na prepustenie z väzby z 19.6.2015, Vyčíslenie trov obhajoby, potvrdenie o vklade na účet K.. C. N., Lekárske nálezy z 08.10.2015, 9.11.2015, 3.5.2016, Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, Oznámenie o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení žiadala žalobu žalobcu zamietnuť. Uviedla, že voči žalobcovi bolo vznesené obvinenie za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. a mala za to, že v tomto prípade bolo vzhľadom na existenciu skutočností nasvedčujúcich záveru, že bol spáchaný trestný čin, a to práve žalobcom, dôvodné vzniesť voči žalobcovi obvinenie, vykonať všetky úkony za účelom dôsledného zistenia skutkového stavu, riadne zaobstarať a vyhodnotiť dôkazy, posúdiť skutok a vyvodiť závery, v ktorom prípade nie je možné uznesenie o vznesení obvinenia pokladať za nezákonné rozhodnutie. Vo vzťahu k rozhodnutiu o väzbe poukázala na § 8 ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého právo na náhradu škody nevznikne, ak si osoba väzbu zavinila sama. Poukázala na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3Tpo/40/2014-44 z 10.12.2014, z ktorého vyplýva, že žalobca bol vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ďalej aj „Tr. por.“), pričom rozhodnutie o vzatí do väzby súd odôvodnil skutočnosťou, že s prihliadnutím na splnenie formálnych podmienok na vzatie obvineného do väzby, ktorými sú vznesenie obvinenia a jeho oznámenie, dodržanie zákonnej lehoty na podanie návrhu na väzbu prokurátorom, existuje dôvodná obava, že dôjde k pokračovaniu v páchaní rovnakej trestnej činnosti v prípade ponechania obvineného (žalobcu) na slobode, pričom súčasne poukázal na skutočnosť, že obvinený (žalobca) je tiež trestne stíhaný pre obdobný skutok Okresným súdom Kežmarok sp. zn. 6T/91/2013. Žalovaná zdôraznila, že pre súd rozhodujúci o vzatí žalobcu do väzby mala pri skúmaní existencie väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. za nepochybný význam aj predchádzajúca trestná činnosť žalobcu, kedy z odpisu registra trestov žalobcu jednoznačne vyplývalo, že bol v minulosti 7- krát súdne trestaný. Z vyššie uvedených dôvodov vzhľadom na charakter osoby žalobcu, o ktorom podávalo obraz jeho konanie v predchádzajúcom období, bolo zrejmé, že neexistuje dostatočná záruka, že nebude pokračovať v trestnej činnosti, keďže opakovane porušoval zákon, za čo bol opakovane viackrát odsúdený. Rozhodnutia o väzbe nie sú rozhodnutiami o vine, súd posudzuje iné skutočnosti pri rozhodovaní o väzbe a iné pri rozhodovaní o vine a treste. K existencii majetkovej škody žalovaná namietla nutnosť a účelnosť vynaložených trov-výsluch o väzbe z 28.1.2015, nakoľko bezprostredne nasledoval po totožnom úkone právnej služby z 27.1.2015, pričom medzitým nedošlo k inému úkonu právnej služby. Žalovaná uviedla, že v prejednávanej veci nie je možné dospieť ani k záveru o existencii príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím o väzbe a škodou.

4. Žalobca v replike nesúhlasil s vyjadrením žalovanej, že väzbu si mal zaviniť sám svojím vlastným konaním. V priebehu trestného konania bolo podľa neho jednoznačné a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania. Nemožno vzhliadať jeho zavinenie väzobného stíhania v konaní, ktoré je zákonné, dovolené rozhodne nemá znaky žiadneho trestného činu a dokonca ani len priestupku. K náhrade nemajetkovej ujmy 50.000 € uviedol, že v jeho prípade sa jedná o osobitnú zodpovednosť na strane štátu za nezákonný zásah do jeho osobnostnej sféry, a to predovšetkým v podobe obmedzenia jeho slobody, čo je najprísnejší možný zásah prípustný Ústavou SR. Vo vzťahu k náhrade škody žalobca odkázal na rozpis jednotlivých úkonov právnej služby realizovaných jeho obhajcom a zároveň aj vystavenú faktúru a potvrdenie o úhrade.

5. Vo veci rozhodol súd prvej inštancie bývalý Okresný súd Bratislava I rozsudkom č. k. 9C/58/2017-139 zo 14.10.2020, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 2.678,83 € ako náhradu vynaložených nákladov obhajoby a vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Mal za to, že rozhodnutie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia je treba považovať za nezákonné, nakoľko žalobca bol spod obžaloby oslobodený. Ako primeranú náhradu majetkovej škody spočívajúcej v náhrade trov obhajoby súd považoval sumu 2.463,82 €. Neakceptoval námietku žalovanej, že úkon z 28.01.2015 je neúčelný. Žalobca mal podľa neho aj pri výsluchu právo na účasť svojho obhajcu. Nepriznal

mu však náhradu škody ohľadom účasti na hlavnom pojednávaní 7.4.2015 a 16.6.2015 v plnom rozsahu tak, ako si ju vyčíslil žalobca, keďže ten si ju vyčíslil ako 3 x tarifná odmena, a priznal len 1 x tarifnú odmenu. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepriznal z dôvodu, že žalobca bol Okresným súdom Kežmarok sp. zn. 6T/91/2013 právoplatne odsúdený v inej veci, a preto žalobcovi nepatrí nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za čas strávený vo väzbe. V tomto videl fakt, že si žalobca mal väzbu spôsobiť sám.

6. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací uznesením č. k. 4Co/97/2023-198 zo dňa 26.6.2024 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Konštatoval, že rozhodnutiu súdu prvej inštancie síce nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, avšak v hodnotení niektorých dôkazov je vzhľadom na vyššie uvedené logický rozpor a nedostatočné odôvodnenie. Skutkový záver okresného súdu, že žalobca si väzbu zavinil sám, nepovažoval odvolací súd za správny a dostatočne odôvodnený, pretože rozhodujúce je objektívne hľadisko, ako v odvolaní správne uviedol žalobca, ktoré vyplýva zo skutočnosti, že žalobca bol spod obžaloby oslobodený. To, že žalobca bol v čase vzatia do väzby trestne stíhaný aj v inej trestnej veci, nepostačovalo na konštatovanie, že si väzbu zavinil sám, lebo dôvody väzby a posudzovanie jej „nezákonnosti“ sa vzťahovali na skutok, pre ktorý bol vzatý do väzby, neskôr obžalovaný a spod obžaloby oslobodený. Iné právoplatné odsúdenie žalobcu nie je samo osebe skutočnosťou vylučujúcou vznik práva (nároku) na náhradu škody [§ 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z.]; túto skutočnosť je potrebné so zreteľom na okolnosti toho-ktorého prípadu zohľadniť v rámci rozhodovania o rozsahu (výške) náhrady nemajetkovej ujmy (§ 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.). Súd prvej inštancie nedostatočne a nepresvedčivo v rozpore s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, ktorý nemal v odôvodnení rozhodnutia ani dostatočný podklad pre jeho preskúmanie, čo bolo dôvodom pre jeho zrušenie a v ostatnej zamietajúcej časti podľa § 389 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a jeho vráteniu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

7. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní pri identifikácii nesporných skutočností vychádzal predovšetkým z § 151 ods. 1 CSP, podľa ktorého skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné, a tiež z § 186 ods. 2 CSP, podľa ktorého súd vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti. Medzi stranami mal za sporné, že žalobcovi bolo uznesením OR PZ, odbor kriminálnej polície, oddelenie vyšetrovania, Nové Mesto nad Váhom, ČVS: ORP-399/VYS-NM-2014 vznesené obvinenie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. Ďalej, že žalobca bol na základe uznesenia Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 0Tp/63/2014-19 z 14.11.2014 v období od 12.11.2014 do 19.06.2015 vo väzbe, teda celkovo 219 dní. Tiež, že žalobca bol rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 1T/8/2015-531 z 19.06.2015 spod obžaloby oslobodený, a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23To/126/2015-564 z 08.03.2016 bolo zamietnuté odvolanie prokurátora proti rozsudku súdu prvej inštancie. Za nesporné mal aj to, že žalobca zaplatil na účet svojho obhajcu S.. N. I. 3.131,87 € dňa 03.06.2016. Medzi stranami nemal spornú samotnú existenciu úkonov právnej služby v rámci obhajoby, tak ako tieto úkony boli identifikované vo vyčíslení trov obhajoby. Takisto nebolo sporné, že žalobca požiadal listom z 08.03.2017 žalovanú o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, pričom žalovaná oznámením z 08.09.2017 tejto žiadosti nevyhovela.

8. Medzi stranami sporu bolo podľa súdu prvej inštancie sporné, či sú relevantné lekárske správy o zdravotnom stave žalobcu, podľa ktorých žalobca trpí zmiešanou úzkostne-depresívnou poruchou, nakoľko podľa žalovanej nie je preukázané, že poškodenie zdravia žalobcu má súvis práve so vzatím žalobcu do väzby, nakoľko bol aj predtým niekoľkokrát trestne stíhaný, a tak tu chýba preukázanie kauzálneho nexu. Žalovaná taktiež uviedla, že poškodenie zdravia žalobcu sa nemôže uplatňovať žalobou na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ale podľa osobitného predpisu (zákon č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov. Medzi stranami bola tiež sporná účelnosť trov obhajoby (teda nie samotná

existencia daných úkonov, ale len ich účelnosť), nakoľko dňa 28.01.2015 bol vykonaný výsluch žalobcu vo väzbe, ale ten nasledoval po rovnakom úkone právnej služby z predošlého dňa. Účelnosť ostatných úkonov právnej služby obhajoby žalovaný už nenamietal. Medzi stranami mal za sporné aj to, či si žalobca zavinil väzbu sám tým, že bol trestne stíhaný a neskôr aj právoplatne odsúdený v inej trestnej veci. Tiež mal za sporné, či sa žalobca náhrady majetkovej škody domáhal aj z titulu vzatia do väzby, alebo len z titulu nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia, ktoré skutočnosti sa týkajú právneho posúdenia veci.

9. Čo sa týka vyhodnotenia relevancie lekárskeho správ, podľa ktorých žalobca trpí zmiešanou úzkostne-depresívnou poruchou, súd prvej inštancie uviedol, že keďže nie je odborne znalý v odbore medicíny a najmä psychiatrie, nemá dôvod spochybňovať samotnú diagnózu žalobcu, ktorá z týchto lekárskeho správ vyplýva. To nespochybňovala ani žalovaná. Žalovaná spochybňovala to, či táto diagnóza má súvis práve s tým, že žalobca strávil čas siedmich mesiacov vo väzbe od 12.11.2014 do 19.06.2015. Tu odkázal na výsluch žalobcu z 30.09.2021, kde žalobca uviedol, že vo väzbe boli veľmi prísne podmienky, kde musel vstávať ráno o piatej, schudol 12 kíl, a ešte pol roka po prepustení sa mu o väzbe snívalo, preto chodil k psychiatričke. Zo vzájomnej súvislosti týchto dôkazov došiel k tomu, že zo strany žalobcu bolo preukázané, že na ňom 7 mesačný pobyt vo väzbe zanechal určité psychické stopy. Konštatoval, že aj z bežnej ľudskej logiky a životnej skúsenosti vyplýva, že samotný pobyt vo väzbe niekoľko mesiacov je sám o sebe takým citelným zásahom do dôstojnosti ľudskej osobnosti a do fundamentálneho práva na slobodu pohybu, že iba vo veľmi výnimočných prípadoch by za nezákonné vzatie do väzby nemala patriť takto poškodenej osobe náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Existenciu takého výnimočného prípadu v tomto konaní nemal preukázanú. Ani samotný fakt, že žalobca bol právoplatne odsúdený za iný trestný čin takýmto výnimočným prípadom podľa neho nie je. Uvedená skutočnosť, ako aj uviedol odvolací súd v uznesení, sa má zohľadniť až pri určení výšky náhrady takto vzniknutej nemajetkovej ujmy. K argumentácii žalovanej, že lekárske správy žalobcu môžu preukazovať len poškodenie zdravia žalobcu, a toto sa nemôže nahrádzať v zmysle zákona č. 51/2003 Z. z., ale v zmysle zákona o náhrade za bolesť, súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa nedomáha náhrady za bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia, teda že by sa domáhal finančnej kompenzácie za následky spôsobené psychickou chorobou, ale domáha sa náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej mu tým, že bol nezákonne viac ako 7 mesiacov vzatý do väzby, a bolo mu odňaté jedno z najzakladanejších práv, a to právo slobody pohybu, a ďalšie práva s tým súvisiace (napr. právo na slobodu výberu povolania, sloboda zhromažďovania, atď.). Uviedol, že človeku má byť v prvom rade umožnené, aby bol slobodný v tom, kam môže chodiť, s kým sa môže stretávať, čo bude robiť, atď., až kým by výkonom tejto slobody nenarúšal slobodu iných. Konštatoval, že ak je niekto vzatý do väzby, je mu táto elementárna sloboda v podstate v celom rozsahu odňatá, a trávi svoje dni zavretý medzi štyrmi stenami s naordinovaným denným programom. Vznik nemajetkovej ujmy bol podľa súdu prvej inštancie v tomto konaní jednoznačne preukázaný, a náhrady tejto nemajetkovej ujmy sa žalobca v konaní jednoznačne domáhal. Mal za to, že aj keby psychické poruchy žalobcu nesúviseli so vzatím do väzby, už samotný pobyt vo väzbe je takým zásahom do základných ľudských práv, že žalobcovi vznikla nemajetková ujma v podstate bez ďalšieho.

10. Čo sa týka účelnosti úkonu právnej služby - účasti obhajcu na výsluchu žalobcu dňa 28.01.2015, uviedol, že z obsahu pripojeného trestného spisu vyplýva, že bol vykonaný výsluch žalobcu v dňoch 27.01.2015 a tiež 28.01.2015. Avšak tieto výsluchy nariadil vo veci sudca pre prípravné konanie, a výsluch zo dňa 27.01.2015 sa musel z časových dôvodov ukončiť a vo výsluchu sa pokračovalo na ďalší deň. Teda došlo k dvom úkonom právnej služby, ale nie z dôvodov na strane žalobcu s cieľom navýšiť tak náklady obhajoby, ale z objektívnych dôvodov, za ktoré žalobca nezodpovedal. Úkon právnej služby účasti obhajcu na výsluchu žalobcu dňa 28.01.2015 tak súd prvej inštancie považoval za účelný.

11. Po právnej stránke súd prvej inštancie vychádzal z ustanovení § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 8 ods. 5, § 8 ods. 6 písm. a), § 17, § 18 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení účinnom od 1.7.2013 do 30.6.2016, § 12 ods. 3 písm. b), § 1 ods. 4, § 14 ods. 1, § 16 ods. 3, § 17 ods. 1 Vyhlášky (č. 655/2004 Z. z.), účinnej od 1.7.2013 do 28.2.2017.

12. Skonštatoval, že v tomto konaní sa žalobca domáhal náhrady škody voči štátu na základe zákona č. 514/2003 Z. z. spočívajúcej v tom, že bolo voči nemu vedené trestné stíhanie (od 12.11.2014 do 08.03.2016), ktoré skončilo oslobodením žalobcu spod obžaloby na základe toho, že nebolo preukázané,

že sa stal skutok, pre ktorý bol obvinený. Takisto sa domáhal aj náhrady škody voči štátu aj z dôvodu nezákonnej väzby vykonanej na jeho osobe od 12.11.2014 do 19.06.2015, pričom trestné stíhanie v rámci ktorého bol vzatý do väzby, skončilo žalobcovým oslobodením spod obžaloby. Predmetom konania je tak žaloba o náhradu škody postupom podľa zákona č.514/2003 Z. z.. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) a c) cit. zákona štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím alebo rozhodnutím o väzbe. Podľa § 17 ods. 1 sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk. Jedným zo základných znakov právneho štátu vychádzajúceho z princípov delby výkonu verejnej moci a nezávislosti súdnictva je právo na súdnu a inú právnu ochranu. Základné princípy výkonu súdnictva vymedzujú články 46 až 50 Ústavy SR. Čl. 46 ods. 3 Ústavy obsahuje verejnoprávnu sankciu za porušenie ľudských práv orgánom verejnej moci a plní aj reparačnú funkciu voči subjektu, ktorého práva boli porušené. Uviedol, že pri rozhodovaní o náhrade škody spôsobenej pri výkone verejnej moci je potrebné vychádzať nielen z uvedeného ústavnoprávneho rámca, ale aj z lex specialis, ktorým je zákon č. 514/2003 Z. z. a subsidiárne z Občianskeho zákonníka.

Ďalej konštatoval, že predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu, a teda aj zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo rozhodnutím o väzbe v zmysle zákona 514/2003 Z. z., sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo rozhodnutie o väzbe, keď v ďalšom konaní bol poškodený spod obžaloby oslobodený, existencia škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo rozhodnutím o väzbe a škodou. Podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo rozhodnutím o väzbe sú kumulatívne; v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich nie je táto zodpovednosť daná. Pojem škoda zákon č. 514/2003 Z. z. ani Občiansky zákonník nedefinujú. V uznesení sp. zn. 4MCdo/23/2008 Najvyšší súd SR vymedzil škodu ako ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, objektívne vyjadriteľnú všeobecným ekvivalentom, t. j. peniazmi, napraviteľnú poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňazí, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii. V judikáte R 55/71 je skutočná škoda vymedzená ako zmenšenie majetku, resp. úbytok majetku poškodeného, ktorý už nastal a predstavuje majetkové hodnoty potrebné na uvedenie vecí do predošlého stavu, prípadne na vyváženie dôsledkov vyplývajúcich z toho, že nedošlo k uvedeniu vecí do predošlého stavu. Ušlý zisk je stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho - ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiaci sa k istote (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. marca 2017 sp. zn. 5Cdo/195/2015).

13. Rovnako vzťah príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo rozhodnutím o väzbe a vznikom škody zákon č. 514/2003 Z. z. ani Občiansky zákonník nevyšvetľujú. Z tohto dôvodu sú podľa súdu prvej inštancie smerodajné stanoviská prezentované v odbornej literatúre a v súdnej praxi. Z rozhodnutí súdov Slovenskej republiky vo veciach uplatňovania práva na náhradu škody voči štátu z titulu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci alebo rozhodnutia o väzbe (napr. rozhodnutie z 24. februára 2011 sp. zn. 3Cdo/313/2009 alebo rozhodnutie z 30. apríla 2011 sp. zn. 6Cdo/103/2011) vyplýva, že nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo rozhodnutie o väzbe musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou škody (škoda teda bola priamo a nesprostredkované spôsobená práve a iba týmto rozhodnutím alebo rozhodnutím o väzbe); nestačí, ak je iba sprostredkovanou príčinou škody. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. To, že vzťah medzi príčinou a jej následkom musí byť bezpečne preukázaný a bezprostredný, konštatoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky (napr. nález Ústavného súdu SR pod sp. zn. I. ÚS 177/08). Nezanedbateľné je, že nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutie o väzbe môže byť významným článkom reťazca príčin a následkov, čo ale bez ďalšieho ešte neznamená danosť príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím o väzbe a škodou.

14. Uviedol, že zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z. z. je ustanoviť v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo rozhodnutím o väzbe, a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné, alebo takým rozhodnutím o väzbe, keď bol následne poškodený spod obžaloby oslobodený. Vo vzťahu k náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím základné podmienky vzniku nároku na náhradu škody ustanovuje § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., a to tým, že ustanovuje ako predpoklad na náhradu škody (okrem iného)

vydanie nezákonného rozhodnutia a ďalej jeho zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Tieto podmienky sú splnené iba vtedy, ak je vydané rozhodnutie následne zrušené na to príslušným orgánom práve z dôvodu nezákonnosti. Z takéhoto zrušujúceho rozhodnutia potom musí byť dôvod zrušenia skoršieho rozhodnutia (jeho nezákonnosť) zrejmý (II. ÚS 25/2011).

Poukázal na judikatúru, podľa ktorej je samotná skutočnosť, že nedošlo k právoplatnému odsúdeniu, dostatočný dôvod pre konštatovanie, že aj takéto uznesenie o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia je nezákonným rozhodnutím (4Cdo/183/2009, 1VCdo/2/2022, 4MCdo/15/2009, I. ÚS 320/2016).

15. Čo sa týka nezákonnosti predmetného uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, z obsahu spisu (z rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom) mal za preukázané, že trestné stíhanie skončilo oslobodením žalobcu spod obžaloby, nakoľko nebolo preukázané, že by sa stal skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie. Tým v zmysle judikatúry sa toto rozhodnutie považuje za nezákonné. Rovnako mal za preukázanú nezákonnosť väzby, nakoľko aj tu bolo to isté trestné stíhanie skončené oslobodením spod obžaloby. V zmysle § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z. by právo na náhradu škody v súvislosti s väzbou nevzniklo, ak by si žalobca väzbu zavinil sám. Uviedol, že žalovaná síce tvrdila, že si žalobca zavinil väzbu tým, že bol v danom čase trestne stíhaný aj v inej veci (a neskôr právoplatne odsúdený), avšak aj v zmysle záväzného právneho názoru odvolacieho súdu treba podľa neho konštatovať, že skutočnosť, že žalobca bol v danom čase trestne stíhaný aj za iný trestný čin, nepostačuje na konštatovanie o zavinení si väzby. Ak mali orgány činné v trestnom konaní za to, že treba žalobcovi rozšíriť dôvody väzby tak, aby sa tieto vzťahovali aj na toto druhé paralelne konané trestné stíhanie, mali takýto návrh podať v príslušnom trestnom konaní, čo však evidentne neurobili, keďže žalobca nebol vzatý do väzby (resp. mu dôvody väzby neboli rozšírené) pre toto druhé trestné stíhanie.

16. Konštatoval, že žalobca sa domáha náhrady nákladov trov obhajoby a náhrady nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o trovy obhajoby, mal súd prvej inštancie za preukázanú účelnosť úkonu právnej služby - účasti obhajcu na výsluchu žalobcu dňa 28.01.2015. Ostatné úkony právnej služby, ktoré žalobca opísal v prílohe žaloby mal taktiež za preukázané a za vyplývajúce aj z obsahu pripojeného trestného spisu. Napokon ich účelnosť alebo existenciu žalovaná ani nerozporovala. Žalobca taktiež preukázal, že svojmu obhajcovi vložil na účet sumu 3.131,87 €, čo vyplýva z potvrdenia o vklade. Žalobcom vypočítanú výšku trov obhajoby nepovažoval za správnu z dôvodu, že obhajca žalobcu ako výpočtový základ nepoužil priemernú mzdu zamestnanca hospodárstva SR za prvý kalendárny polrok správneho príslušného kalendárneho roka v zmysle § 1 ods. 4 Vyhlášky. Správne mal podľa neho použiť kalendárny rok, ktorý o štyri roky predchádza roku určujúcemu výpočtový základ podľa § 1 ods. 3 Vyhlášky, teda mal použiť kalendárny rok, ktorý bol päť rokov pred rokom, kedy došlo k vykonaniu toho-ktorého úkonu právnej služby (teda za úkon v roku 2015 sa použije priemerná mzda za rok 2010). Namiesto toho však bezprostredne predchádzajúci kalendárny rok (teda na výpočet odmeny za úkon za rok 2014 použil priemernú mzdu za prvý kalendárny polrok roka 2013, avšak mal použiť rok 2009). Ohľadom úkonov účasti na hlavných pojednávaniach poukázal na § 14 ods. 1 písm. c) Vyhlášky, podľa ktorej za účasť na hlavnom pojednávaní, ktoré trvá viac ako štyri hodiny patrí odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny za každé dve skončené hodiny. A za účasť na takomto hlavnom pojednávaní patrí len jeden tzv. režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 Vyhlášky. Teda za účasť na hlavnom pojednávaní v trvaní štyri hodiny a päť minút nepatria dva režijné paušály, ale iba jeden. V zmysle § 12 ods. 3 písm. b) Vyhlášky je základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby 1/8 výpočtového základu ak ide o trestný čin, pri ktorom je horná výška trestnej sadzby viac ako päť a nie viac ako desať rokov, čo bol aj prípad u žalobcu Ohľadom cestovného poukázal na správnosť výpočtu nákladov cestovného uvedeného vo vyčíslení trov obhajoby žalobcu (č. I. 49), ktorý žalovaná ani nerozporovala. Náhrada cestovného v rámci trov obhajoby tak predstavuje sumu 76,89 €. Čo sa týka straty času, výpočet žalobcu nepovažoval za správny pre nesprávne použitý kalendárny polrok, z ktorého vypočítal jeho obhajca hodnotu náhrady za stratu času za každú začatú polhodinu. Žalobca tak za výpočtový základ bral priemernú mzdu za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý iba o rok predchádzal roku, v ktorom došlo k strate času (k ceste obhajcu mimo sídla jeho advokátskej kancelárie), pričom mal však v zmysle § 1 ods. 4 Vyhlášky vychádzať z kalendárneho roka, ktorý o päť rokov predchádza kalendárnemu roku, v ktorom došlo k strate času. V zmysle § 18 ods. 3 Vyhlášky má tak patriť žalobcovi nárok na náhradu škody spočívajúcej v trovách právneho zastúpenia - nákladov na obhajobu v trestnom konaní v sume 2.373,44 € + 76,89 € + 122,90 € = 2.573,23 €.

17. K argumentácii žalovanej, že žalobca sa náhrady vzniknutej škody (mimo nemajetkovej ujmy), teda náhrady trov obhajoby domáhal iba vo vzťahu k nezákonnému uzneseniu o vznesení obvinenia, a nie vo vzťahu k nezákonnej väzbe, kedy mal súd pri posudzovaní trov obhajoby posudzovať, ktorý úkon sa týka trestného stíhania ako takého, a ktorý sa týka samotnej väzby, poukázal súd prvej inštancie na to, že síce žalobca v žalobe explicitne označil za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda len uznesenie o vznesení obvinenia, avšak z kontextu celej žaloby jednoznačne vyplýva, že za nezákonné považuje aj svoje vzatie do väzby. Považoval za vysoko formalistické a v rozpore s princípmi, na ktorých stojí Civilný sporový poriadok, ak by obsah žaloby posudzoval zužujúco tak, že sa žalobca vo vzťahu k náhrade škody tejto náhrady domáhal iba na základe nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia a nie aj z titulu nezákonnej väzby.

18. K nemajetkovej ujme poukázal predovšetkým na § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého je možné priznať náhradu nemajetkovej ujmy maximálne do výšky náhrady poskytovanej osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Osobitným predpisom v tomto prípade je zákon č. 515/2006 Z. z., kde podľa § 5 ods. 1 v znení účinnom v čase trestného stíhania žalobcu je maximálna výška náhrady 50 násobok minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy v roku 2015 (rok, kedy bol žalobca prepustený z väzby) bola 380 €. 50-násobok tejto sumy je tak 19.000 €, čo je tak „strop“ toho, čo môže súd žalobcovi ako náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu priznať. Uviedol, že žalobca citeľný zásah do svojej osobnostnej sféry väzbou preukazoval jednak lekárskymi záznamami, a jednak vlastným výsluchom k predmetu konania. V tomto smere tiež aj v zmysle záväzného právneho názoru odvolacieho súdu prihliadol na osobu žalobcu, a na to, že bol už predtým viackrát trestne stíhaný. Súd takisto odkazuje ohľadom preukázania zásahu do osobnostnej sféry žalobcu nezákonnou väzbou, samotné obmedzenie základného ľudského práva na slobodu pohybu (na čo nadväzujú ďalšie práva ako právo zhromažďovať sa, podnikáť, atď., právo na rodinný život) znamená v zásade zásah do osobnosti bez ďalšieho. Pri určení primeranej výšky nemajetkovej ujmy okrem vyššie uvedených skutočností vychádzal aj zo samotnej výšky väzby od 12.11.2014 do 19.06.2015, teda z obdobia viac ako siedmich mesiacov. Zo skutkového stavu tejto veci mal za zrejmé, že samotné konštatovanie porušenia práva (zastavenie trestného stíhania) nie je dostatočným zadosťučinením za sedem mesiacov strávených vo väzbe, ak trestné stíhanie skončilo oslobodením spod obžaloby. Už len samotné trvanie väzby v rozsahu siedmich mesiacov je dostatočným zásahom do osobnostnej sféry žalobcu. Poukázal na uznesenia NS SR sp. zn. 8Cdo/134/2019, sp. zn. 6 M Cdo/15/2012, sp. zn. 6Cdo/38/2019, sp. zn. 7Cdo/145/2011, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/19/2018. Ohľadom nemajetkovej ujmy za sedem mesiacov trvania väzby poukázal na najnovšiu súdnu prax najvyššieho súdu, a to konkrétne uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/128/2021, v ktorom najvyšší súd posudzoval v dovolacom konaní správnosť záverov rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/257/2019. Krajský súd priznal žalujúcej strane nemajetkovú ujmu spôsobenú väzbou v sume 9.000 € (väzba trvala od do 28.9.1999 do 27.6.2000, teda takmer 9 mesiacov, čo je o cca dva mesiace viac ako v tomto konaní). V nadväznosti na vyššie citované rozhodnutia Najvyššieho súdu a Krajského súdu v Bratislave považoval súd prvej inštancie za primeranú výšku nemajetkovej ujmy za nezákonnú sedem mesiacov trvajúcu väzbu sumu v hodnote 7.000 €, čo predstavuje mesačne sumu 1.000 €, t.j. cca 33,33 € na deň. Vychádzal z priložených lekárskeho správ k žalobe, z výsluchu žalobcu, ako aj z osoby žalobcu, ktorý bol aj v minulosti viackrát trestne stíhaný, a napokon z logickej úvahy, že samotný pobyt vo väzbe je veľmi nepríjemný a traumatizujúci zážitok. Konkrétnejšie skutočnosti legitimizujúce vyššiu nemajetkovú ujmu však žalobca nepreukázal, preto zvyšnú požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy ako nedôvodnú žalobcovi nepriznal a v tejto časti žalobu zamietol.

19. K príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, resp. väzbou uviedol, že táto príčinná súvislosť je jednoznačne preukázaná. Bez trestného stíhania by nebol dôvod (resp. žalovaná žiadny taký dôvod netvrdila a nepreukázala) na to, aby žalobca vynaložil finančné prostriedky na svoju obhajobu, a tiež by žalobca nebol vzatý do väzby (nakoľko jedna z podmienok na vzatie do väzby je to, že voči danej osobe musí byť formálne vznesené obvinenie), čím by nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu. Na základe vyššie uvedeného tak dospel k záveru, že žaloba je dôvodná v časti o zaplatenie 2.573,23 € ako náhrady trov obhajoby a v časti o zaplatenie 7.000 € predstavujúcich náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu. Vo zvyšnej časti nároku na náhradu trov obhajoby vo výške 558,64 € a vo zvyšnej časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 43.000 € súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol.

20. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP s odôvodnením, že žalobca mal úspech do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu. V takomto prípade nie je zamietnutie žaloby vo zvyšnej časti požadovanej nemajetkovej ujmy prejavom procesného úspechu žalovanej, ale dôsledkom úvahy súdu. Tento záver vyplýva aj z komentára k ust. § 255 C.s.p. (Števček.M.,Ficová, S.,Baricová, J.,Mesiarkinová,S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, s. 927). Z tohto dôvodu mal súd prvej inštancie za to, že pre výpočet úspechu tejto strany treba vychádzať z toho, akoby nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol uplatnený v sume 7.000 €, a žalobca bol v celom rozsahu úspešný. Čo sa týka úspechu pri nároku na náhradu majetkovej škody, tu bol žalobca úspešný v časti o zaplatenie 2.573,23 €, a žalovaná v časti o zaplatenie 558,64 €. Celkovo tak bol žalobca úspešný v časti o zaplatenie 9.573,23 € a žalovaná v časti o zaplatenie 558,64 €, spolu tak ide o sumu 10.131,87 €. Úspech žalobcu je tak 94,49 % a úspech žalovanej 5,51 %. Rozdiel úspechov je tak 88,98 % v prospech žalobcu. Z uvedeného dôvodu rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 88,98 €.

21. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobca aj žalovaná.

Žalobca podal odvolanie voči výroku, ktorým vo zvyšnej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol, z dôvodov v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, t. j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, resp. rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Uviedol, že nárok na náhradu škody v podobe vynaložených trov právneho zastúpenia si uplatnil vo výške 3.131,87 € v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. Ako prílohu žaloby predložil vyčíslenie trov obhajoby a potvrdenie o vklade na účet K.. C. N. na preukázanie úhrady trov obhajoby. Súd prvej inštancie dospel po vykonanom dokazovaní k záveru, že tento nárok je dôvodný, čo do právneho základu, avšak nestotožnil sa s jeho výškou, keď žalobcovi priznal nárok na náhradu škody vo výške 2.678,83 €, nakoľko výpočet trov právneho zastúpenia považoval zo strany K.. C. N. v zamietnutej časti za nesprávny.

Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe si uplatnil podľa § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z. Vychádzajúc z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie sa plne prikláňal k skutkovým zisteniam a právnomu posúdeniu súdu prvej inštancie týkajúceho sa dôvodnosti podaného návrhu v časti náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe. Vznik nemajetkovej ujmy bol podľa súdu prvej inštancie v tomto konaní jednoznačne preukázaný. Práve s ohľadom na zistenia súdu prvej inštancie o ujme spôsobenej žalobcovi v dôsledku väzby považoval priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za neprimeranú, pričom zotrval na podanej žalobe. V tejto súvislosti považoval za podstatné, že v prípade žalobcu ide o osobitnú zodpovednosť na strane štátu za nezákonný zásah do jej osobnostnej sféry, a to predovšetkým v podobe obmedzenia jej slobody, čo je najprísnejší možný zásah prípustný Ústavou SR. Vzhľadom k uvedenému žiadal napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie zmeniť a podanej žalobe návrhu v plnom rozsahu vyhovieť a zároveň zaviazat' žalovaného aj na náhradu trov konania žalobcu.

22. Žalovaná podala odvolanie voči vyhovujúcej časti rozsudku, a to v časti výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu škody v podobe trov obhajoby vo výške 2.573,23 € a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 €, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok rozsudku) a v časti výroku, ktorým súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 88,98 % (III. výrok rozsudku), z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP, nakoľko súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Konštatovala, že žalobou zo dňa 25.09.2017 sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu náhradu škody vo výške 3.131,87 € a nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 €. Náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy si žalobca uplatnil podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej ako „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Majetková škoda vo výške 3.131,87 € mala predstavovať náklady na trovy obhajoby v trestnom konaní vedenom proti žalobcovi. Za nezákonne rozhodnutie, ktorým mala byť táto majetková škoda spôsobená, žalobca označil uznesenie o vznesení obvinenia Okresného riaditeľstva PZ v Novom Meste nad Váhom, Odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-399/VYS-NM-2014 zo dňa 12.11.2014 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“). Nemajetkovú ujmu vo výške 50.000 €

si žalobca uplatnil z titulu rozhodnutia o väzbe, konkrétne uznesenia Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. OTp/63/14 zo dňa 14.11.2014, ktorým bol žalobca vzatý do väzby. Väzba žalobcu trvala od 12.11.2014 do 19.06.2015. Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/8/2015 zo dňa 19.06.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23To/126/2015-564 zo dňa 08.03.2016 bol žalobca podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku právoplatne oslobodený spod obžaloby, nakoľko nebolo preukázané, že skutok, za ktorý bol obžalovaný, sa stal.

Žalovaná uviedla, že v priebehu konania poukazovala na to, že žalobca v žalobe jasne a zrozumiteľne zadefinoval a vyšpecifikoval, aký nárok si uplatňuje v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s konkrétne označeným titulom, keď v článku III. žaloby uviedol, že nárok na náhradu škody v podobe vynaložených trov právneho zastúpenia vo výške 3.131,87 € si uplatňuje v zmysle ustanovení § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 18 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda, v danom prípade považoval Uznesenie o vznesení obvinenia Okresného riaditeľstva PZ v Novom Meste nad Váhom, Odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-399/VYS-NM-2014. V nadväznosti na uvedené potom žalovaná vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody poukazovala na to, že je povinnosťou žalobcu preukázať, ako namietané nezákonné rozhodnutie podmienilo úkony obhajoby a relevantným spôsobom určiť rozsah tých úkonov, ktoré boli vyvolané výlučne namietaným nezákonným rozhodnutím (uznesením o vznesení obvinenia) a smerovali k účinnej obhajobe práv žalobcu v trestnom konaní žalobcu sp. zn. 1T/8/2015. Vo vzťahu k uvedenej argumentácii žalovanej súd prvej inštancie v bode 4.17. odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol, že „Na tomto mieste sa súd ešte vyjadruje k argumentácii žalovanej, že žalobca sa náhrady vzniknutej škody (mimo nemajetkovej ujmy), teda náhrady trov obhajoby domáhal iba vo vzťahu k nezákonnému uzneseniu o vznesení obvinenia a nie vo vzťahu k nezákonnej väzbe, a teda mal pri posudzovaní trov obhajoby posudzovať, ktorý úkon sa týka trestného stíhania ako takého, a ktorý sa týka samotnej väzby. V tomto smere však súd poukazuje na to, že síce žalobca v žalobe explicitne označil za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda len uznesenie o vznesení obvinenia, avšak z kontextu celej žaloby jednoznačne vyplýva, že za nezákonné považuje aj svoje vzatie do väzby. Súd by považoval za vysoko formalistické a v rozpore s princípmi, na ktorých stojí Civilný sporový poriadok, ak by obsah žaloby posudzoval zužujúco tak, že sa žalobca vo vzťahu k náhrade škody tejto náhrady domáhal iba na základe nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia a nie aj z titulu nezákonnej väzby.“ Žalovaná sa s uvedeným právnym posúdením veci nestotožňovala a poukazovala na to, že žalobca ako žalobný dôvod pre uplatnenie nároku na náhradu majetkovej škody (v žalobe, ako aj v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody) výslovne uviedol ako nezákonné rozhodnutie len uznesenie o vznesení obvinenia. Súd prvej inštancie tak uvedené vymedzenie neakceptoval, nielenže nesprávne ustálil predmet sporu, keď vznik nároku na náhradu majetkovej škody posudzoval nielen v súvislosti so žalobcom označeným titulom - uznesením o vznesení obvinenia, ale aj rozhodnutím o vzatí do väzby, ale zároveň takýmto postupom išiel nad rámec žalobcom vymedzeného žalobného dôvodu (určenie konkrétneho hmotnoprávneho vzťahu medzi sporovými stranami). Žalovaná nerozporovala, že nárok na náhradu škody je možné uplatniť aj z titulu uznesenia o vznesení obvinenia, aj z titulu uznesenia o vzatí do väzby. Avšak v dôsledku skutočnosti, že zákon č. 514/2003 Z. z. (v spojení s ustálenou rozhodovacou praxou) diferencuje nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ktorým môže byť aj vznesenie obvinenia a nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, nie je možné tieto dva tituly zamieňať, stotožňovať ich a na ich základe uplatňovať ten istý nárok. S prihliadnutím na uvedené preto žalovaná považovala záver súdu prvej inštancie o nevyhnutnosti posudzovať uplatnený nárok na náhradu škody aj z titulu rozhodnutia o vzatí do väzby (a to bez jeho špecifikovania zo strany žalobcu) za nesprávne právne posúdenie veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. V prípade uplatnenia nároku na náhradu škody podľa osobitného predpisu je totiž nutné rozlišovať medzi nárokmi uplatnenými z titulu nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia (uplatnené už v žalobe a v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody) a z titulu nezákonnosti rozhodnutia o vzatí do väzby tak, ako na to poukázal aj Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. ÚS 163/2013. V predmetnom rozhodnutí ústavný súd konštatoval, že „vzhľadom na existenciu špeciálnej právnej úpravy o škodových nárokoch vzniknutých v súvislosti s väzbou by všeobecný súd nemal pri vyčíslení škody uplatnenej iba v súvislosti s nezákonnosťou uznesenia o vznesení obvinenia zahrnúť do tejto škody aj nároky spojené s obdobím väzby, pretože žalobca si náhradu škody navyše aj z tohto dôvodu neuplatnil, ako to v minulosti ustálil už aj ústavný súd.“ Aplikujúc citované rozhodnutie ústavného súdu na daný prípad, súd prvej inštancie podľa žalovanej nemal, a ani nemohol pri skúmaní vzniku majetkovej škody zohľadňovať sumu vyčíslenú žalobcom, a túto následne „prispôsobiť“ na prípadný možný titul, ktorý žalobca doposiaľ ani neuvádzal, ale výlučne posudzovať vznik nároku na náhradu škody v príčinnej súvislosti s jednoznačne vymedzeným právnym titulom, a to nezákonným rozhodnutím (uznesením o

vznesení obvinenia). V opačnom prípade súd bez opory v zákone prekvalifikoval (resp. doplnil) titul, na základe ktorého si žalobca nárok na náhradu škody v skutočnosti uplatnil. Práve a jedine žalobca (nie súd) je totiž v konaní o náhradu škody podľa osobitného predpisu povinný jasne označiť titul, ktorý je v priamej a jedinej príčinnej súvislosti s uplatnenou škodou. Z obsahu žiadosti o predbežné prerokovanie, ako aj zo znenia žaloby (doslovné vyjadrenie žalobcu, vymedzenie jednotlivých bodov a článkov žaloby) pritom vyplýva jednoznačná kategorizácia uplatnených nárokov v spojení s konkrétnym titulom. Mala za to, že ak si žalobca mienil nárok na náhradu majetkovej škody uplatniť aj z rozhodnutia o vzatí do väzby (ktoré predstavuje samostatný titul) bolo potrebné, aby ho ako titul riadne a včas špecifikoval. Túto povinnosť žalobcu ako strany v sporovom konaní nemôže nedôvodne nahrádzať súd prvej inštancie (len s poukazom, že „Súd by považoval za vysoko formalistické a v rozpore s princípmi, na ktorých stojí Civilný sporový poriadok, ak by obsah žaloby posudzoval zužujúco (...)“) a posudzovať uplatnený nárok aj nad rámec žalobcom jednoznačne vymedzeného titulu. Uviedla, že úlohou súdu prvej inštancie rozhodne nebolo svojvoľne dotvárať „ďalší“ titul uplatneného nároku na náhradu majetkovej škody v podobe trov obhajoby. Práve takýmto neprípustným postupom totiž súd prvej inštancie podľa žalovanej konal nielen v rozpore s čl. 7 ods. 1 CSP, v znení ktorého „Súdne konanie sa zásadne začína na návrh strany sporu, pričom predmet konania určujú strany sporu postupom ustanoveným zákonom“, ale v konečnom dôsledku je tento postup súdu aj popretím prvotnej povinnosti žalobcu označiť titul a rozsah škody už v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Takýmto vymedzením je pritom v zmysle § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. následne viazaný aj súd, pričom „Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný.“ Žalovaná zotrvala na tom, že do súdom priznanej náhrady majetkovej škody boli nesprávne zahrnuté aj úkony vyvolané výlučne rozhodnutím o väzbe. V situácii, keď si žalobca uplatnil nárok na náhradu trov obhajoby iba z titulu uznesenia o vznesení obvinenia, nárok na náhradu týchto trov (z titulu rozhodnutia o väzbe) žalobcovi nevznikol, a teda mu ich súd prvej inštancie nemal a ani nemohol priznať. Vyššie prezentovaný záver súdu prvej inštancie následne vyústil aj do nesprávneho právneho posúdenia existencie príčinnej súvislosti medzi vznesením obvinenia a majetkovou škodou.

Žalobcovi podľa žalovanej v žiadnom prípade nebolo možné priznať nárok na náhradu trov obhajoby za nasledovné úkony: 14.11.2014 - výsluch o väzbe; 21.01.2015 - žiadosť o prepustenie z väzby; 27.01.2015 - výsluch o väzbe; 28.01.2015 - výsluch o väzbe; 06.03.2015 - žiadosť o prepustenie z väzby; 10.03.2015 - výsluch o väzbe; 15.05.2015 - žiadosť o prepustenie z väzby; 29.05.2015 - výsluch o väzbe; 16.06.2015 - žiadosť o prepustenie z väzby.

S prihliadnutím na uvedené možno podľa žalovanej dospieť k záveru, že súd prvej inštancie nepostupoval v súlade s § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko nesprávne právne posúdil účelnosť vyčíslených úkonov, keď opomenul ich preskúmanie aj s prihliadnutím na ich obsah a na ich účel, a zároveň nesprávne skutkovo ako aj právne posúdil otázku existencie príčinnej súvislosti medzi uznesením o vznesení obvinenia a škodou, keď priznal žalobcovi nárok na náhradu škody v podobe nákladov za obhajobu aj za tie úkony, ktoré s označeným titulom (rozhodnutím o vznesení obvinenia) priamo a bezprostredne nesúviseli. To sa odzrkadlilo aj v samotnej priznanej výške náhrady majetkovej škody. Pri zohľadnení vymedzeného titulu, správnom posúdení príčinnej súvislosti medzi označeným titulom a vykonanými úkonmi obhajoby, by totiž mal súd prvej inštancie dospieť k sume 1.475,74 €, a nie k sume 2.373,44 € (bližšie bod 4.13. odôvodnenia napadnutého rozsudku), a následne k celkovej výške priznanej náhrady v sume 1.675,53 €, a nie k sume 2.573,23 € (bližšie bod 4.16. odôvodnenia napadnutého rozsudku). S prihliadnutím na uvedené tak žalovaná rozporovala súdom priznanú výšku náhrady majetkovej škody. Podľa názoru žalovanej súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP a zároveň rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

23. Žalovaná sa nestotožňovala ani s rozhodnutím súdu prvej inštancie ohľadom priznania náhrady nemajetkovej ujmy a namietala priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj jej výšku, nakoľko túto považovala (s prihliadnutím na vykonané dokazovanie a závery, ktoré z neho vyplynuli) za neprímeranú a odporujúcu tak ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, ako aj zásade rozumného a spravodlivého usporiadania vzťahov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v odôvodnení potreby odškodniť žalobcovu nemajetkovú ujmu považovala za nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia

veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Konštatovala, že vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a následne v bode 4.19.3. napadnutého rozsudku konštatoval, že „V nadväznosti na vyššie citované rozhodnutia Najvyššieho súdu a Krajského súdu v Bratislave považuje súd za primeranú výšku nemajetkovej ujmy za nezákonnú sedem mesiacov trvajúcú väzbu sumu v hodnote 7.000 €, čo predstavuje mesačne sumu 1.000 €, cca 33,33 € na deň. Súd prvej inštancie vychádzal z priložených lekárskejších správ k žalobe, z výsluchu žalobcu, ako aj z osoby žalobcu, ktorý bol aj v minulosti viackrát trestne stíhaný, a napokon z logickej úvahy, že samotný pobyt vo väzbe je veľmi nepríjemný a traumatizujúci zážitok. Konkrétnejšie skutočnosti legitimizujúce vyššiu nemajetkovú ujmu však žalobca nepreukázal, preto zvýšnú požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy ako nedôvodnú žalobcovi nepriznal a v tejto časti žalobu zamietol.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku (bližšie body 4.19., 3.1., 3.3.) tiež vyplýva, že súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že „... samotné obmedzenie základného ľudského práva na slobodu pohybu (na čo nadväzujú ďalšie práva ako právo zhromažďovať sa, podnikáť, atď., právo na rodinný život) znamená v zásade zásah do osobnosti bez ďalšieho.“; „(...) súd odkazuje na výsluch žalobcu z 30.09.2021, kde žalobca uviedol, že vo väzbe boli veľmi prísne podmienky, kde musel vstávať ráno o piatej, schudol 12 kíl, a ešte pol roka po prepustení sa mu o väzbe snívalo. Tiež uviedol, že chodil preto k psychiatrické. Zo vzájomnej súvislosti týchto dôkazov súd dospel k tomu, že zo strany žalobcu bolo preukázané, že na ňom 7 mesačný pobyt vo väzbe zanechal určité psychické stopy.“; „Vznik nemajetkovej ujmy bol podľa súdu prvej inštancie v tomto konaní jednoznačne preukázaný, a náhrady tejto nemajetkovej ujmy sa žalobca v konaní jednoznačne domáhal. Inými slovami, aj keby psychické poruchy žalobcu nesúviseli so vzatím do väzby, už samotný pobyt vo väzbe je takým zásahom do základných ľudských práv, že žalobcovi vznikla nemajetková ujma v podstate bez ďalšieho.“ Otázke príčinnej súvislosti sa súd prvej inštancie venoval výlučne v bode 4.20. odôvodnenia, kde len stroho konštatoval, že „(...) táto príčinná súvislosť je jednoznačne preukázaná.“

Žalovaná poukazovala na to, že okrem citovaných rozhodnutí NS SR a konštatovania, že „(...) samotný pobyt vo väzbe je takým zásahom do základných ľudských práv, že žalobcovi vznikla nemajetková ujma v podstate bez ďalšieho.“, odôvodnenie priznania náhrady nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na osobitosti daného prípadu predstavuje jeden odsek - konkrétne bod 4.19.3. Pripúšťa, že pri tomto type ujmy neexistujú také jednoznačné kvantifikačné pravidlá, ako je to pri skutočnej škode, napriek tomu sa však každá úvaha súdu musí opierať o konkrétne a preskúmateľné hľadiská odôvodňujúce konkrétnu priznanú výšku náhrady v peniazoch. Súd prvej inštancie však podľa názoru žalovanej nepristúpil k riadnemu zdôvodneniu svojho rozhodnutia v časti, v ktorej žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď ani zo žalobného návrhu, ani z výsledkov dokazovania v predmetnej veci nevyplývala objektívna vedomosť o vzniku konkrétnej ujmy, jej závažnosti a takých následkov (a to s poukazom na platné a účinné kritéria stanovené v § 17 ods. 3 a ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z.), ktoré by boli hodné odškodnenia v peniazoch, a práve vo výške 7.000 € (konkrétne v sume 1.000 € za mesiac výkonu väzby). Súd v takýchto prípadoch musí vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy posúdiť objektívne, a na základe všetkých dôkazov. A rovnako ako vznik samotnej nemajetkovej ujmy musí súd náležite odôvodniť aj priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Uvedené pochybenie súdu prvej inštancie tak podľa žalovanej spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia vo veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku niekoľkokrát poukázal na to, že už samotný pobyt vo väzbe je takým zásahom do základných ľudských práv, že žalobcovi vznikla nemajetková ujma v podstate bez ďalšieho. Pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy za výkon väzby (v trvaní 7 mesiacov) vychádzal predovšetkým z prezumovaných následkov samotného výkonu väzby. K prezumovaným následkom samotného výkonu väzby žalovaná opakovane uviedla, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je automatické, a že konštatovanie vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za stavu, keď z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplývalo, že žalobca nepreukázal vznik konkrétnych následkov (a ich závažnosti) v jednotlivých oblastiach života, predstavuje nesprávne právne posúdenie veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

Súd prvej inštancie podľa žalovanej svojvoľne zohľadňoval len všeobecné tvrdenia ohľadom výkonu väzby bez toho, aby ich relevantným spôsobom konfrontoval s konkrétnymi okolnosťami daného prípadu. Pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu musí súd zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale v zmysle § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. prihliadať aj na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení. Je povinnosťou súdu posúdiť určenie výšky vzniknutej

nemajetkovej ujmy podľa spravodlivého uváženia a jednotlivých okolností konkrétneho prípadu, pričom súd tak môže urobiť iba na základe vykonaného dokazovania a zohľadniac výsledky vykonaného dokazovania. Rozhodnutie súdu nemôže predstavovať svojvôľu, a súd nemôže svoje rozhodnutia založiť len na všeobecnom, či abstraktnom závere, ktorý nie je ničím podložený. Súd môže rozhodovať iba po zohľadnení všetkých relevantných a zároveň vysoko špecifických individuálnych okolností prípadu, ktoré posudzuje na základe skutočností, ktoré tvrdí a preukazuje žalobca. V tejto súvislosti žalovaná poukázala na to, že zo samotného odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie mal pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť aj skutočnosť, že „(...) aj keby psychické poruchy žalobcu nesúviseli so vzatím do väzby (...)“, ako aj skutočnosť, že žalobca bol v minulosti viackrát trestne stíhaný. Konkrétne súd prvej inštancie v bode 3.3. odôvodnenia uviedol, že „Ani samotný fakt, že žalobca bol právoplatne odsúdený za iný trestný čin takýmto výnimočným prípadom nie je. Uvedená skutočnosť, ako aj uviedol odvolací súd v Uznesení, sa má zohľadniť až pri určení výšky náhrady takto vzniknutej nemajetkovej ujmy.“; v bode 4.19. odôvodnenia uviedol, že „Súd v tomto smere takisto aj v zmysle záväzného právneho názoru odvolacieho súdu prihliadol na osobu žalobcu, a na to, že bol už predtým viackrát trestne stíhaný.“; a v bode 4.19.3. odôvodnenia uviedol, že „ako aj z osoby žalobcu, ktorý bol aj v minulosti viackrát trestne stíhaný (...)“. Ako sa však skutková okolnosť v podobe predchádzajúcich trestných stíhaní žalobcu, resp. nepreukázania súvislosti medzi predloženými lekáorskými správami a výkonom väzby konkrétne prejavila v posúdení vzniku nemajetkovej ujmy a jej výšky už súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku nedáva. Rovnako z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, ako sa súd prvej inštancie v tejto súvislosti vysporiadal aj s námietkou žalovanej o vzťahu k uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy zo strany žalobcu pritom žalovaná v priebehu konania namietala, že tvrdenia žalobcu o vzniku ujmy na jeho zdraví sú v prejednávanej veci irelevantné, nakoľko takýto zásah nemožno subsumovať pod nemajetkovú ujmu, a preto si ju žalobca ani nemôže uplatňovať z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ale výlučne ako škodu na zdraví. Pričom vo vzťahu k možnému preukázaniu zhoršenia zdravotného stavu je nevyhnutné venovať osobitnú pozornosť aj otázke príčinnej súvislosti, teda či priamou a rozhodujúcou príčinou zhoršenia zdravotného stavu bolo bez pochybností práve vzatie do väzby. ohľadom nemožnosti preukázania priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti. Zároveň žalovaná poukázala aj na skutočnosť, že vzhľadom na rozsiahlu kriminálnu minulosť žalobcu (žalobca bol v minulosti sedemkrát súdne trestaný, a to prevažne za majetkovú trestnú činnosť, pričom trestnej činnosti sa dopúšťal aj za hranicami SR) a súbežné vedenie trestného konania na Okresnom súde Kežmarok sp. zn. 6T/91/2013 je otázne, aký reálny dopad na žalobcu mal namietaný výkon väzby, ergo splnenie podmienky preukázania príčinnej súvislosti medzi vykonanou väzbou a vznikom nemajetkovej ujmy je de facto nemožné. S prihliadnutím na okolnosti daného prípadu, vykonané dokazovanie, z ktorého nevyplývala žiadna vedomosť o vzniku konkrétnych negatívnych dôsledkov v jednotlivých oblastiach života žalobcu v súvislosti s výkonom väzby nebol podľa názoru žalovanej dôvod pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 €. Ak súd prvej inštancie prijal iný záver dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP. Žalovaná zotrvala na tom, že ani v prípade uplatňovania nárokov z titulu vykonanej väzby nie je priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch automatické. Hoci výkon väzby nepochybne predstavuje zásah do súhrnu osobnostných práv poškodeného (tak, ako na to poukazuje aj súd prvej inštancie), to nezavahuje poškodeného povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života. Aby úvahy o výške nemajetkovej ujmy neboli ponechané na ľubovôľu súdu, musia byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách. Dôvodnosť vzniku a predovšetkým rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nemožno založiť len na samotnom oslobodení spod obžaloby a konštatovaní zásahu do práva na osobnú slobodu. Nemajetková ujma, musí byť preukázaná konkrétnymi prejavmi a následkami tohto zásahu v živote dotknutej osoby.

Konštatovala že žalobcu v konaní zaťažuje dôkazné bremeno o preukázanie, aspoň v základnom rozsahu, takých skutočností, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku rozhodnutia o väzbe vznikla ujma, vzhľadom na ktorú iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a nemožno ju uspokojiť inak. Aj s prihliadnutím na uvedené žalovanej nebolo zrejmé, z akých konkrétnych skutkových okolností súd vychádzal, keď považoval za primeranú práve výšku náhrady nemajetkovej ujmy v sume 7.000 € (resp. 1.000 € za mesiac trvania väzby). Žalovaná v tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/259/2021 zo dňa 26.07.2023, v ktorom dovolací súd zhrnul dovtedajšiu rozhodovaciu prax a vo vzťahu k uplatňovaniu a priznávaniu náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že „V konaniach, kde bola predmetom rozhodovania zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, dovolací súd považoval za nevyhnutne danú existenciu dôkazného bremena na strane žalobcu za účelom preukázania skutočností svedčiacich o existencii škody, resp.

nemajetkovej ujmy, a teda že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následné negatívne následky vo sfére, ktorá sa žalobcu (ako poškodeného) bezprostredne dotýkala.“ Tiež poukázala aj na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, a to vo veci sp. zn. 14Co/17/2023 zo dňa 19.12.2023, v ktorom odvolací súd konštatoval, že „V konaní vo veci o náhradu nemajetkovej ujmy podľa uvedeného zákona, je žalobca zaťažený dôkazným bremenom ohľadom vzniku a výšky nemajetkovej ujmy, pričom musí preukázať konkrétny negatívny prejav nemajetkovej ujmy vo svojej osobnostnej sfére. S povinnosťou tvrdenia a dôkazným bremenom, ktoré v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa osobitného predpisu zaťažujú žalobcu, je spojený aj ten dôsledok, že v prípade neunesenia dôkazného bremena ohľadom uplatnenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy bude žalobca musieť znášať aj prípadný neúspech v konaní. Je to práve žalobca, ktorý musí tvrdiť skutočnosti, ktoré by odôvodnili úspešnosť jeho nároku a tiež ich aj preukázať. V danom prípade to ale za daného stavu nemožno osvedčiť. Žalobca uplatnením nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v konkrétnej výške neurčuje len predmet konania, ale aj oceňuje ujmu, ktorú pociťoval ako ujmu vzniknutú v súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z. tak podlieha vykonávaniu dokazovania nielen z hľadiska jeho samotného vzniku, ale aj z hľadiska požadovanej výšky.“ Vo veci sp. zn. 16Co/16/2021 zo dňa 25.04.2023, v ktorom odvolací súd konštatoval, že „(...) odvolací súd zároveň nespochybňuje tvrdenie žalobcu, že obmedzenie osobnej slobody výkonom väzby nepochybne znamená samo osebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu, treba však dodať, že poškodeného to nezabavuje povinnosti preukázať v prípade uplatňovania jej peňažnej náhrady, vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočné účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie, či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Inak totižto nie je možné posúdiť, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, pričom úvaha súdu musí byť vždy preskúmateľná z hľadísk, ktoré samotný žalobca považuje pre posúdenie zásahu za významné. Je tak na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal.“ Tiež vo veci sp. zn. 6Co/3/2022 zo dňa 31.10.2023 odvolací súd konštatoval, že „Nakoľko žalobkyňa vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v konaní preukázala len nezákonné rozhodnutie, avšak nie konkrétny dopad trestného stíhania na jej osobnostnú sféru, dospel odvolací súd k záveru, že primeranou satisfakciou pre ňu bude konštatovanie porušenia jej práva. Vzhľadom na absenciu relevantných a konkrétnych skutkových tvrdení zo strany žalobkyne podporených dôkazmi, nemohol odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch určiť. Zákon totiž paušálne odškodňovanie poškodených nepozná.“ K rovnakým záverom dospel i Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku zo dňa 13.02.2020 č. k. 12Co/46/2019-223, keď uviedol: „Zo zrušujúceho uznesenia preto podľa odvolacieho súdu muselo byť okresnému súdu a (hlavne) aj žalobcovi (zastúpenému advokátom) požadujúcemu náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu jasné, že bez toho, aby nejakým spôsobom skonkretizoval a zobjektivoval, t. j. preukázal tvrdenia o vzniku závažných následkov spôsobených mu v dôsledku väzby, nemôže byť jednoducho v spore úspešným. Odvolací súd poukázal (okrem iného) na ust. § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. a uviedol, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch možno priznať len v prípade, ak je preukázaná skutočnosť, na základe ktorej je možné dospieť k záveru, že zadosťučinenie vo forme konštatovania porušenia práva vzhľadom na konkrétne okolnosti nie je postačujúcim. Určenie výšky nemajetkovej ujmy totiž má byť vzhľadom na okolnosti prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti a podľa odvolacieho súdu poskytnutie spravodlivosti v sebe zahŕňa nevyhnutne predostretie argumentov majúcich ambíciu presvedčiť neúspešnú stranu o správnosti súdom zvoleného riešenia prípadu. A takéto v napadnutom rozhodnutí okresného súdu chýbajú. Ak teda (ako v prejednávanej veci) nie sú predložené relevantné podklady (dôkazy) o tom, že došlo k tak nepriaznivým následkom v osobnostnej sfére jednotlivca, že ich nemožno „vybaviť“ len deklaráciou o porušení práv (či inou, nepeňažnou formou kompenzácie), nemôže byť peňažná náhrada priznaná, ...“ (body 15 a 16 odôvodnenia). ... „Odvolací súd tak vo výsledku dospel k záveru, že žalobca nedokázal v tomto spore naplnenie zákonných podmienok na peňažné odčinenie za vykonanú väzbu. Nebolo možné vychádzať len z teoretických úvah o tom aké dôsledky vo všeobecnosti väzba má, resp. môže mať. Preto odvolací súd v prvom napadnutom výroku zmenil rozhodnutie prvoinštančného súdu tak, že žalobu aj v tejto časti zamietol.“ (bod 48 odôvodnenia). Napadnutý rozsudok tak čo do posúdenia vzniku nemajetkovej ujmy a potreby jej náhrady v peniazoch považovala žalovaná za nedostatočne odôvodnený, založený na nesprávnych skutkových zisteniach a nesprávne právne posúdený, čo predstavuje naplnenie odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žiadala žalovaná rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku, ktorým bola zaviazaná zaplatiť žalobcovi náhradu škody v podobe trov obhajoby vo výške 2.573,23 € a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 €, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok

rozsudku) a v časti výroku, ktorým súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 88,98 %, ako výroku závislom, zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť i v zostávajúcom rozsahu.

24. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorý nepovažoval za potrebné doplniť ani znova zopakovať (§ 385 ods. 1 CSP) a vo veci rozhodol postupom podľa § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3 CSP verejným vyhlásením rozsudku, keď dospel k záveru, že odvolania žalobcu a žalovanej nie sú dôvodné.

25. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP).

26. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi strán v spore, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami podľa § 191 CSP a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil v súlade s požiadavkami § 220 ods. 2 CSP, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd stotožňuje a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Odvolacie námietky žalovaného a žalobkyne nemali vplyv na vecnú správnosť rozsudku a nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

27. V zmysle ustanovenia čl. 46 ods. 3 Ústavy SR „každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom“. Citované ustanovenie Ústavy SR zakladá právo osoby voči štátu na náhradu škody, ktorá tejto osobe bola spôsobená nezákonným rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci. Toto právo je potom konkrétne upravené v ustanoveniach zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

28. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci a/ nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 3 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

29. Zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je objektívna zodpovednosť (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť. Je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok: 1. existencii nezákonného rozhodnutia, 2. vzniku škody, 3. príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

30. Podľa § 17 ods. 1, 2 citovaného zákona uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

31. V súlade s ustálenou súdnou praxou štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach, ktoré sa týkajú náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., ako aj zákona č. 514/2003 Z. z. Rozhodovanie súdov podľa tohto zákona sa ustálilo na názore, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Na toto nadviazal záver, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších

zákoných predpokladov zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia a rozhodnutím o väzbe.

32. Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. Náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste a ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknuté a inom pozbavení osobnej slobody alebo zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu (§ 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). Zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená (viď uznesenie občianskoprávneho kolégia zo 6. 12.2010 sp. zn. 4MCdo 15/2009). Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Rozhodnutie NS SR z 18. augusta 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009 sa týkalo náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a bolo po jeho prerokovaní občianskoprávnym kolégiom publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/2014, právna veta ktorého znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. V čase po rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 15/2009 najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Tieto rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch zodpovedajúcich záverom ústavného súdu, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a ktorý k tomu v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“.

Od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávaný prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste a ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu (§ 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.), rozhodujúci je výsledok trestného stíhania.

33. V prejednáwanej veci bolo nepochybne preukázané, že dňa 12.11.2014 bolo na základe uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Novom Meste nad Váhom, odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-399/VYS-NM-2014 žalobcovi vznesené obvinenie za zločin vydierania podľa § 189

ods. 1 Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“). Zároveň bol v predmetnej veci vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 0Tp 63/2014-19 zo dňa 14.11.2014 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ Tr. zák. s tým, že väzba začala plynúť od 12.11.2014. Dňa 4.12.2014 rozhodol na základe uznesenia č. k. Pv 736/14/3304-17 prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom jeho sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. Dňa 10.12.2014 Krajský súd v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 0Tp 63/2014 uznesenie o vzatí do väzby zrušil, avšak rozhodol o jeho vzatí do väzby z dôvodu podľa ust. § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. Dňa 21.1.2015 bola voči nemu podaná obžaloba, dňa 29.1.2015 Okresný súd Nové Mesto nad Váhom vydal Trestný rozkaz pod č. k. 1T/8/2015-206 a rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 1T/8/2015-531 zo dňa 19.6.2015 bol oslobodený spod obžaloby, pretože nebolo preukázané, že skutok sa stal a bol vydaný Príkaz na jeho prepustenie z väzby na slobodu.

34. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa však štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup takých orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. Keďže v súvislosti s rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní poškodený vynakladá náklady na trovy svojej obhajoby, smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych následkov, štát zodpovedá aj za takto vzniknutú mu škodu. Súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov (uznesenie NS SR z 28. apríla 2016 sp. zn. 6 Cdo 402/2015 uverejnené v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 2/2018 pod R č. 17).

35. Žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu majetkovej škody, spočívajúcej v trovách právneho zastúpenia jeho advokátom, aj za úkony súvisiace s výkonom väzby, pričom podľa neho žalobca za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu mala byť spôsobená škoda, v danom prípade považoval uznesenie o vznesení obvinenia, keď v článku III. žaloby uviedol, že nárok na náhradu škody v podobe vynaložených trov právneho zastúpenia vo výške 3.131,87 € si uplatňuje v zmysle ustanovení § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 18 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda, v danom prípade považoval Uznesenie o vznesení obvinenia Okresného riaditeľstva PZ v Novom Meste nad Váhom, Odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-399/VYS-NM-2014. Namietala, že súd prvej inštancie tak uvedené vymedzenie neakceptoval. K tejto odvolacej námietke žalovanej odvolací súd uvádza, že už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, a to uznesení č. k. 4Co 97/2023-198 zo dňa 26.6.2024 uviedol, že Ústavný súd SR vo svojom Náleze sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13. novembra 2013 síce konštatoval, že „vzhľadom na existenciu špeciálnej právnej úpravy o škodových nárokoch vzniknutých v súvislosti s väzbou by všeobecný súd nemal pri vyčíslení škody uplatnenej iba v súvislosti s nezákonnosťou uznesenia o vznesení obvinenia zahrnúť do tejto škody aj nároky spojené s obdobím väzby, pretože žalobca si náhradu škody navyše aj z tohto dôvodu neuplatnil, ale uplatnil si ju len a len z dôvodu nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia. Ak má byť do škody uplatnenej žalobcom započítaná aj škoda, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s väzbou, žalobca si má uplatniť nárok na jej náhradu nielen z titulu nezákonnosti obvinenia, ale aj z titulu nezákonnosti väzby“. Avšak aj keď v prejednávannej veci žalobca uviedol vo svojej žalobe, že: „za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda, v danom prípade považujem Uznesenie o vznesení obvinenia Okresného riaditeľstva PZ v Novom Meste nad Váhom, odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-399/VYS-NM-2014“ a že: „Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe si uplatňujem podľa § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z.“, v skutkovom vymedzení žaloby žalobca uvádza nielen uznesenie Okresného riaditeľstva PZ v Novom Meste nad Váhom, odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-399/VYS-NM-2014, ale aj že zároveň bol v predmetnej veci vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 14.11.2014 vydaného pod sp.z n. 0Tp 63/14 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ Tr. zák. tak, že väzba sa mu započítava odo dňa 12.11.2014 a že proti uzneseniu o vznesení obvinenia aj proti uzneseniu o vzatí do väzby podal sťažnosť, ďalej uviedol, že bola voči nemu podaná aj obžaloba a vydaný trestný rozkaz a že rozhodnutiami a postupom orgánov činných v trestnom konaní bol poškodený vo svojich ústavných právach a navyše vyčíslenie trov obhajoby žalobca doložil za úkony právnej služby vykonané jeho zástupcom od 14.11.2014 do 8.3.2016, čo zodpovedalo uplatneniu jeho nároku na náhradu škody nielen z titulu uznesenia o vznesení obvinenia, ale aj z titulu väzby, obsiahnuté aj v jeho žiadosti o predbežné prejednanie jeho nároku. V súlade s ustálenou súdnou praxou ten, proti komu bolo trestné stíhanie

zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia a rozhodnutím o väzbe. V konaní o náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri jej výkone, v ktorom si fyzická osoba uplatňuje nárok v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, je štát tou procesnou stranou, ktorá musí preukázať existenciu skutočností vylučujúcich vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 273/2021 z 29. júna 2021). Súd prvej inštancie tak správne postupoval, keď priznal žalobcovi nárok na náhradu majetkovej škody, spočívajúcej v trovách právneho zastúpenia jeho advokátom nielen za úkony súvisiace so vznesením obvinenia, ale aj za úkony súvisiace s výkonom väzby a odvolací súd sa stotožnil aj s ich priznanou výškou.

36. Žalovaná sa nestotožňovala ani s rozhodnutím súdu prvej inštancie ohľadom priznania náhrady nemajetkovej ujmy a namietala priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj jej výšku, nakoľko túto považovala (s prihliadnutím na vykonané dokazovanie a závery, ktoré z neho vyplynuli) za neprimeranú a odporujúcu tak ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, ako aj zásade rozumného a spravodlivého usporiadania vzťahov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v odôvodnení potreby odškodniť žalobcovu nemajetkovú ujmu považovala za nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

Súd prvej inštancie podľa názoru žalovanej nepristúpil k riadnemu zdôvodneniu svojho rozhodnutia v časti, v ktorej žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď ani zo žalobného návrhu, ani z výsledkov dokazovania v predmetnej veci nevyplývala objektívna vedomosť o vzniku konkrétnej ujmy, jej závažnosti a takých následkov (a to s poukazom na platné a účinné kritéria stanovené v § 17 ods. 3 a ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z.), ktoré by boli hodné odškodnenia v peniazoch, a práve vo výške 7.000 € (konkrétne v sume 1.000 € za mesiac výkonu väzby). Uvedené pochybenie súdu prvej inštancie tak spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia vo veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Uviedla, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je automatické, a že konštatovanie vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za stavu, keď z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalobca nepreukázal vznik konkrétnych následkov (a ich závažnosti) v jednotlivých oblastiach života, predstavuje nesprávne právne posúdenie veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Súd prvej inštancie podľa žalovanej svojvoľne zohľadňoval len všeobecné tvrdenia ohľadom výkonu väzby bez toho, aby ich relevantným spôsobom konfrontoval s konkrétnymi okolnosťami daného prípadu. Pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu musí súd zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale v zmysle § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. prihliadať aj na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení. Je povinnosťou súdu posúdiť určenie výšky vzniknutej nemajetkovej ujmy podľa spravodlivého uváženia a jednotlivých okolností konkrétneho prípadu, pričom súd tak môže urobiť iba na základe vykonaného dokazovania a zohľadniac výsledky vykonaného dokazovania.

37. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí poškodenému za splnenia jediného predpokladu, a to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ktorú preto nemožno uspokojiť inak (§ 17 ods. 2). Kritériá, podľa ktorých sa stanovuje jej výška, určuje zákon príkladmo (§ 17 ods. 3). Tieto sa využijú aj pre posúdenie, či v danom prípade iba samotné konštatovanie porušenia práva je alebo nie je dostatočným zadosťučinením pre poškodeného; to sa odvíja v kontexte okolností prípadu najmä od intenzity utrpenej nemajetkovej ujmy (napr. okolností, za ktorých k vzniku nemajetkovej ujmy došlo a pod.). Konkrétne podmienky pre priznanie nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie sú upravené v § 17 ods. 2, 3 a 4 zákona č. 514/2003 Z. z. Tak ako v iných prípadoch, pri ktorých dochádza k uplatneniu náhrady za nemajetkovú ujmu, aj v tomto prípade platí, že existenciu nemajetkovej ujmy by mala preukázať poškodená osoba.

Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 27. 08. 2019, sp. zn. 4Cdo/125/2019 vo vzťahu k dôkaznému bremenu poškodeného pri preukazovaní existencie nemajetkovej ujmy vzniknutej v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním uviedol, že „každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda aj je spôsobilé

bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné“

V intenciách uvedeného rozhodnutia je preto možné tvrdiť, že nemajetkovú ujmu za nezákonné vedené trestné stíhanie nie je potrebné vždy náležite preukázať, pretože už samotné nezákonné trestné stíhanie je determinantom, ktoré nemajetkovú ujmu bez pochyb zapríčiňuje a spôsobuje. Dokazovanie by sa tak následne malo zamerať už iba na konkrétnu výšku sumy priznanú ako náhradu za nemajetkovú ujmu. Stanovenie konkrétnej sumy je vždy v kompetencii konajúceho súdu a posudzuje sa individuálne, prípad od prípadu.

Ústavný súd SR v náleze zo dňa 24. 01. 2017, sp. zn. III. ÚS 754/2016 nepovažoval za neprimeranú náhradu za nemajetkovú ujmu vo výške 620 € za každý mesiac nezákonného trestného stíhania rovnako aj I. ÚS 136/2019 a II. ÚS 252/2019 (pre porovnanie v prípade väzobného stíhania môže byť táto suma vo výške 1000 eur), čo by zodpovedalo aj úvahe súdu prvej inštancie. Odvolací súd len dodáva, že žalobca následky väzby na svojej osobe preukázal lekárskymi správami, podľa ktorých žalobca trpí zmiešanou úzkostne-depresívnou poruchou, a na ktoré súd prvej inštancie aj pri svojom rozhodovaní prihliadol, čo postačovalo na priznanie mu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v priznanej mu výške, bez preukazovania ďalších podmienok pre priznanie tohto nároku. Odvolací súd sa tiež nestotožnil s odvolacími námietkami žalovanej, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, ako sa súd prvej inštancie v tejto súvislosti vysporiadal aj s námietkou žalovanej o vzťahu k uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy zo strany žalobcu a s tým, že žalovaná v priebehu konania namietala, že tvrdenia žalobcu o vzniku ujmy na jeho zdraví sú v prejednávanej veci irelevantné, nakoľko takýto zásah nemožno subsumovať pod nemajetkovú ujmu, a preto si ju žalobca ani nemôže uplatňovať z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ale výlučne ako škodu na zdraví. Možno sa stotožniť s argumentáciou súdu prvej inštancie, že žalobca sa nedomáha náhrady za bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia, teda že by sa domáhal finančnej kompenzácie za následky spôsobené psychickou chorobou, ale domáha sa náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej mu tým, že bol nezákonne viac ako 7 mesiacov vzatý do väzby, a bolo mu odňaté jedno z najzakladanejších práv, a to právo slobody pohybu, a ďalšie práva s tým súvisiace (napr. právo na slobodu výberu povolania, sloboda zhromažďovania, atď.).

38. Pokiaľ ide o odvolanie žalobcu, podľa jeho obsahu priznanie nákladov trov obhajoby v podstate nenamietal, keď len skonštatoval, že nárok na náhradu škody v podobe vynaložených trov právneho zastúpenia si uplatnil vo výške 3.131,87 € v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. Ako prílohu žaloby predložil vyčíslenie trov obhajoby a potvrdenie o vklade na účet Mgr. Viliama Paráka na preukázanie úhrady trov obhajoby. Súd prvej inštancie dospel po vykonanom dokazovaní k záveru, že tento nárok je dôvodný, čo do právneho základu, avšak nestotožnil sa s jeho výškou, keď žalobcovi priznal nárok na náhradu škody vo výške 2.678,83 €, nakoľko výpočet trov právneho zastúpenia považoval zo strany Mgr. Viliama Paráka v zamietnutej časti za nesprávny. Neuviedol, že by rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti považoval za nesprávne a v čom.

V odvolaní namietal priznanú mu výšku nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú s ohľadom na zistenia súdu prvej inštancie o ujme spôsobenej žalobcovi v dôsledku väzby, pričom zotrvával na podanej žalobe. V tejto súvislosti považoval za podstatné, že v prípade žalobcu ide o osobitnú zodpovednosť na strane štátu za nezákonný zásah do jej osobnostnej sféry, a to predovšetkým v podobe obmedzenia jej slobody, čo je najprísnejší možný zásah prípustný Ústavou SR. Vzhľadom k uvedenému žiadal napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie zmeniť a podanej žalobe návrhu v plnom rozsahu vyhovieť a zároveň zaviazat' žalovaného aj na náhradu trov konania žalobcu.

Vzhľadom už na vyššie uvedené odvolací súd uvádza, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi súdom prvej inštancie zodpovedá kritériám vyžadovaným pre jej priznanie, a to s ohľadom na žalobcom uvedené a lekáorskými správami doložené skutkové tvrdenie a tiež s prihliadnutím na to, že žalobca bol už v minulosti viackrát súdne stíhaný, čo tiež oslabuje závažnosť zásahu do jeho osobnej slobody, ako aj v súlade s platnou judikatúrou.

39. Z vyššie uvedených dôvodov po vyhodnotení odvolaní žalobcu a žalovaného za nedôvodné odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie napadnutej vyhovujúcej a zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

40. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP a žiadnej zo sporových strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko ani žalobca ani žalovaný neboli v odvolacom konaní so svojim odvolaním úspešní a mali len čiastočný úspech.

41. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Toto rozhodnutie nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon _____ pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v _____ prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné v prípadoch _____ uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol _____ o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP.